

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamus teemal „Ettepanek: nõukogu direktiiv kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete käitlemise kohta”

KOM(2010) 618 lõplik

(2011/C 218/28)

Raportöör: **Richard ADAMS**

1. veebruaril 2011 otsustas Euroopa Komisjon vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklile 304 konsulteerida Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteega järgmises küsimuses:

„Ettepanek: nõukogu direktiiv kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete käitlemise kohta”

KOM(2010) 618 lõplik.

Asjaomase töö ettevalmistamise eest vastutav transpordi, energeetika, infrastruktuuri ja infoühiskonna sektioon võttis arvamuse vastu 29. märtsil 2011.

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee võttis täiskogu 471. istungjärgul 4.–5. mail 2011 (4. mai 2011. aasta istungil) vastu järgmise arvamuse. Poolt hääletas 146, vastu hääletas 7, erapooletuks jäi 8.

1. Järeldused ja soovitused

1.1 Järeldused

1.2 Kõnealune direktiiv on olnud koostamisjärgus üle kümne aasta. Komitee väljendab heameelt selge edusammu üle nõude kehtestamise suunas, et olemasoleva suure hulga radioaktiivsete jäätmete kavandataval käitlemisel lähtutaks miinimumstandarditest.

1.3 Komitee nimetab rõhuasetust läbipaistvusele ja üldsuse kaasamisele julgustavaks ning märgib, et ettepanekute kulude ja rahastamise hindamise nõue kujutab endast tähtsat analüüsi-vahendit. Rahvusvaheliselt kokkulepitud ohutusnormid muudetakse esmakordselt ELis õiguslikult siduvaks ja täitmisele kuuluvaks. EL peaks tegema naaberriikidega koostööd ja innustama neid võtma vastu sarnased ohutusstandardid.

1.4 Direktiivi arenguteel on siiski olnud konarusi. Vaieldakse teadusliku kindluse usaldusväärsuse üle, ning kõigile on selge, et kaugesse tulevikku vaatavaid poliitilisi ja sotsiaalseid stsenaariumeid on keeruline ette aimata.

1.4.1 Ehkki valitseb laialdane teaduslik konsensus, et geoloogiline lõpppladustamine sügaval asuvates geoloogilistes kihtides on üldiselt tehniliselt teostatav, jätkuvad mitmes valdkonnas arutelud teadusliku kindluse taseme ning asjakohasuse üle. On ebatõenäoline, et selle olukorra lõplik lahendus on kõigile sidusrühmadele meelepärane, seda nii kõrge aktiivsusega radioaktiivsete jäätmete iseloomu tõttu, jäätmete mõju tõttu vahetule ümbrusele kui ka asjaomaste geoloogiliste ajastute tõttu. Praegused hoiustamisviisid ei ole keskpikas perspektiivis selgelt jätkusuutlikud, mis suurendab vajadust meetmete tarvituselevõtuks.

1.4.2 Jätkub elav, ent siiani tulemusteta, arutelu asjakohase ohutus- ja riskitaseme üle. Mida inimeste ja keskkonnaohutuse esmatahtsaks pidamine tegelikult tähendab? Praktikaks hõlmab ohutuse tõestamine kombinatsiooni kvalitatiivsetest ja kvantitatiivsetest argumentidest, mille eesmärk on riiklikus otsustusprotsessis ebakindlust vähendada.

1.4.3 Usaldus poliitilise ja institutsioonilise sidususe ning käitlemissüsteemide toimimise kohta esitatavate prognooside vastu loomulikult aja jooksul väheneb. Seepärast muutub oluliseks passiivne kaitse, millele lisandub nõue olla tõhus ka siis, kui aja jooksul on jäätmeohudla järelevalve lõpetatud ja hoidlat käsitlev teave kadunud.

1.4.4 Tuuma lõhustumisel põhineva tuumaenergia pidev kasutamine ja arendamine liikmesriikide ühe energiaallikana sõltub mõningal määral nii avalikkuse heakskiidust kui ka riigi rahanduse jätkusuutlikkusest. Arutelu tuumaenergia kasutamise ja arengu üle juhib tähelepanu kõrvale vajaduselt lahendada pakiline ja üha tõsisem radioaktiivsete jäätmete probleem, eriti kuna praegused käsilolevad kavad tuumaelektrijaamade dekomisjoneerimiseks süvendavad antud probleemi ulatust veelgi. Avalikkuse seisukohad on ELi lõikes väga erinevad. Siiski leiab valdav osa eurooplastest, et ühenduse õigusakt radioaktiivsete jäätmete käitlemise kohta tuleks kasuks („Attitudes towards radioactive waste” (Kodanike hoiakud radioaktiivsete jäätmete suhtes), Eurobaromeetri uuring, juuni 2008).

1.5 Seepärast püüab komitee läheneda avalikkuse vastakatele seisukohtadele konstruktiivselt ning esitab rea asjakohaseid soovitusi, et jõuliselt toetada komisjoni otsust leida lahendus.

1.6 Soovitused

1.6.1 Komitee esitab arvamuse punktides 4 ja 5 rea konkreetseid märkusi, ettepanekuid ja soovitusi ning palub Euroopa Komisjonil, Euroopa Parlamendil ja nõukogul neid täiel määral arvesse võtta. Lisaks soovitab komitee üldisemalt järgmist:

— liikmesriigid peaksid tunnustama ohutuse esmatahtsust direktiivi sätetes ning võtma direktiivi viivitamatult ja järjekindlalt üle oma riigi õigusesse, et lahendada üha kuhjuvate radioaktiivsete jäätmete pakiline probleem;

— valitsused, tuumatööstus ja asjaomased teadusringkonnad peaksid tegema suuremaid jõupingutusi, et esitada kogu üldsusele täiendavat üksikasjalikku, läbipaistvat, riskianalüüsi läbinud teavet radioaktiivsete jäätmete käitlemise võimaluste kohta.

2. Sissejuhatus

2.1 Tuumaohutuse küsimus on praegu eriti terava tähelepanu all ja põhjustab suurt muret seoses Põhja-Jaapanis toimunud maavärina ja tsunami mõjuga Fukushima neljale reaktorile. Euroopa tuumaelektrijaamade ohutud töötingimused ja ettevaatusabinõud kuuluvad tuumaohutuse direktiivi (vt punkt 5.6) ja liikmesriikide ametiasutuste pädevusse. 21. märtsil leppisid liikmesriigid kokku tuumaohutust reguleerivate asutuste omavahehise koostöö parandamises ning paluvad Euroopa tuumaohutuse reguleerivate asutuste rühmal (ENSREG) määratleda kavandatud stressitestide läbiviimise kord (kõikehõlmavad ohutus- ja riskianalüüsid) kõigis ELi tuumaelektrijaamades. Tingituna avalikkuse sügavast murest Fukushima Daiichi tuumaelektrijaamas toimunud suurõnnetuse tagajärgede pärast, soovib komitee viivitamatult osaleda läbipaistvalt ja täiel määral kodanikuühiskonnaga peetavas dialoogis nii sellel kui ka seonduvatel teemadel. Esmajoones tuleks tegusalt ümber korraldada Euroopa Tuumaenergia Foorumi (ENEF) läbipaistvuse töörühm, mida juhib Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee, ning osaleda võimalusi ja riske käsitlevates töörühmades.

2.2 Fukushima avarii tagajärgi tuleb veel tehnilisest aspektist põhjalikult analüüsida, kuna sel ei ole otsesest seost käesolevas arvamuses käsitletud radioaktiivsete jäätmete direktiiviga. Samas on see mõistetavalt suurendanud avalikkuse muret ja teadlikkust tuumaohutuse küsimustes. Komitee on veendunud, et juhtumil võib käimasolevates aruteludes olla oluline roll.

2.3 2010. aasta seisuga oli ELi 14 liikmesriigis 143 töötavat tuumaelektrijaama (reaktorit). Lisaks on mitmeid suletud jaamu ning muid tuumarajatisi, nt rajatised kasutatud tuumkütuse ümbertöötlemiseks, mis toodavad radioaktiivseid jäätmeid. Igal aastal toodab EL keskmiselt 280 kuupmeetrit kõrge radioaktiivsusega jäätmeid, 3 600 tonni kasutatud tuumkütusest saadud raskemetalle ning 5 100 kuupmeetrit pikaajalisi radioaktiivseid jäätmeid, mille lõppladustamise meetodeid ei ole veel välja töötatud (Kuues aruanne kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete käitlemise olukorra kohta Euroopa Liidus, SEK(2008) 2416); suureneb ka madala radioaktiivsusega jäätmete hulk, millest suur osa lõppladustatakse tavapärasel viisil. Kõrge radioaktiivsusega jäätmed on üliradioaktiivsed, sisaldavad pikaajalisi radionukliide ja toodavad märkimisväärsel hulgal kuumust. Need moodustavad 10 % toodetud radioaktiivsetest jäätmetest, sisaldavad ligikaudu 99 % kogu radioaktiivsusest ning neis sisalduvad tuumalõhustumissaadused ja kasutatud tuumkütus.

2.4 Need jäätmed tekivad kasutatud tuumkütuse ümbertöötlemisel, koheseks lõppladustamiseks mõeldud kasutatud

tuumkütusest, tuumaelektrijaamade tavapärase töö ja dekomisjoneerimise käigus. Kavas on ehitada veel mitmeid tuumaelektrijaamu, mõned neist liikmesriikides, kus puudub eelnev tuumaenergia tootmise kogemus. Kui selle tulemusel tekkivad jäätmeid, mis mõnel juhul kujutavad endast ohtu kümneteks tuhandeteks aastateks, ei käidelda ega teostata nende suhtes järelevalvet, on tegemist oluliste tervise-, ohutus- ja julgeolekuriskidega. Oma loomult sisaldavad radioaktiivsed jäätmed sellise keemiliste elementide isotoope, mis radioaktiivse lagunemise tulemusena tekitavad ioniseerivat kiirgust, mis võib kahjustada inimesi ja keskkonda.

2.5 Käesoleval sajandil langetatud otsuste mõju kestab veel kümne tuhande aasta pärast. Direktiivi põhitähelepanu on tuumkütuse tsükli vältel tekkivate jäätmete käitlemisel, ent käsitletakse ka meditsiinis, teadustöös ja tööstuses tekkivaid radioaktiivseid jäätmeid. Tuumaelektrijaamades toodetava elektri hulga suurenemise tõttu suurenes kõrge radioaktiivsusega jäätmete hulk aastatel 2000–2005 keskmiselt 1,5 % aastas ning vanade elektrijaamade dekomisjoneerimine suurendab seda nüüd veelgi. 2004. aasta lõpu seisuga ladustati Euroopas hinnanguliselt 220 000 kuupmeetrit pikaajalisi madala ja keskmise radioaktiivsusega jäätmeid, 7 000 kuupmeetrit kõrge radioaktiivsusega jäätmeid ning 38 000 tonni kasutatud tuumkütusest saadud raskemetalle. (Need arvud ei ole lõplikud, kuna ümbertöötlevates riikides, nt Ühendkuningriik ja Prantsusmaa, ei määratleta kasutatud tuumkütust ja ümbertööteldud plutooniumi ja uraani praegu tuumajäätmetena sel põhjusel, et kasutatud tuumkütus on ringlussevõtmiseks sobiv materjal ning ümbertööteldud uraani ja plutooniumi saab kasutada uue kütuse tootmiseks.)

2.6 Esimene äriettevõtte tuumaelektrijaam hakkas tööle 54 aastat tagasi. Kogu selle aja on pidevalt arutletud jäätmete käitlemise teemal. Üldiselt ollakse ühel meelel selles, et ajutine pikaajaline ladustamine on sobilik mis tahes lahenduse esimeses etapis. Praegu ei ole ELis ikka veel kõrge radioaktiivsusega tuumajäätmete lõpphoiustamisrajatisi, ehkki Rootsi, Soome ja Prantsusmaa katsevad sellised rajatised töökorda seada 2025. aastaks. Eesmärk on projekteerida ja ehitada rajatised, mis tagavad pikaajalise ohutuse passiivsed kaitsesüsteemid kunstlike stabiilsete geoloogiliste barjääride kujul, jäämata pärast rajatise sulgemist lootma järelevalvele, inimsekkumisele või institutsioonilisele kontrollimisele. Enamikus riikides puudub väljakujuenenud kasutatud tuumkütuse poliitika või ei ole seda rakendatud, välja arvatud kord, millega tagatakse ohutu pikendatud ladustamisaeg kuni 100 aastat (Kuues aruanne kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete käitlemise olukorra kohta Euroopa Liidus, SEK(2008) 2416.).

2.7 93 % Euroopa kodanikest peavad radioaktiivsete jäätmete käitlemise probleemi lahendamist äärmiselt vajalikuks ning ei soovi seda jätta tulevaste põlvete hooleks. Valdav osa kõikide ELi liikmesriikide kodanikest on ühel nõul, et EL peaks normid ühtlustama ja teostama siseriiklike tavade järelevalvet („Attitudes towards radioactive waste”, Eurobaromeetri uuring, juuni 2008).

2.8 Kehtivat ELi õigusakti peetakse ebapiisavaks. Nõukogu direktiiviga 2009/71/Euratom juba loodi tuumaseadmete tuumaohutust käsitlev ühenduse raamistik, mida toetasid kõik 27 ELi liikmesriiki. Kõnealune radioaktiivsete jäätmete direktiiv (KOM(2010) 618) on loogiliselt võttes järgmine samm.

2.9 Iga liikmesriigi energiaallikad ja otsus tuumaenergia kasutamise kohta kuulub liikmesriigi pädevusse ega jää kõnealuse direktiivi reguleerimisalasse. Tuumajäätmed on aga lahutamatu seotud tuumaenergia kasutamisega, nende hulk on märkimisväärselt suur ja need kujutavad endast tõsist pikaajalist riikidele ohtu. Isegi kui tuumaelektrijaamade töö peatatakse täna, peame tegelema juba olemasolevate jäätmetega. Kõigi ELi kodanike huvides on, et radioaktiivsed jäätmed lõppladustatakse võimalikult turvaliselt. Selles kontekstis on komisjon teinud ettepaneku direktiiviks, millega kehtestatakse ühenduse raamistik, et tagada kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete vastustundlik käitlemine.

2.10 Komitee käsitles seda küsimust viimati 2003. aastal, ⁽¹⁾ toonitades vajadust kiirustada, viidates laienemisele ja põhimõtte „saastaja maksab” tähtsusele. 2003. aasta arvamuse aluseks olnud direktiivi ettepanek lükati tagasi, kuna liikmesriigid pidasid selle mõningaid aspekte liiga ettekirjutavateks ning nõudsid pikemat järelemõtlemisaega.

3. Direktiivi ettepaneku kokkuvõte

3.1 Liikmesriigid on kohustatud nelja aasta jooksul käesoleva direktiivi vastuvõtmisest koostama ja esitama riiklikud programmid, kus teavitatakse jäätmete hetkeasukohast ning esitatakse kavad nende käitlemiseks ja lõppladustamiseks.

3.2 Juriidiliselt siduv ja jõustatav raamistik tagab, et kõik liikmesriigid kohaldavad Rahvusvahelise Aatomienergiaagentuuri välja töötatud ühiseid norme kasutatud tuumkütuse ja radioaktiivsete jäätmete käitlemise kõikidel etappidel lõppladustamiseni välja.

3.3 Riiklik programm hõlmab ülevaadet radioaktiivsetest jäätmetest, käitlemisplaane tekkimisest kuni lõppladustamiseni, plaane lõppladustamisrajatise sulgemise järgseks ajaks, teadusuuringute ja tehnoloogiaarenduse kirjeldust, rakendamise ajalist raamistikku ja tähiseid, lõppladustamise lahenduste rakendamiseks vajalike tegevuste kirjeldust, kulude hinnangut ja valitud rahastamiskavade kirjeldust. Direktiivis ei eelistata ühtegi lõppladustamisvormi.

3.4 Kavandatav direktiiv sisaldab artiklit läbipaistvuse kohta, et tagada teabe kättesaadavus üldsusele ja üldsuse tõhus osalemine radioaktiivsete jäätmete käitlemise teatud aspekte puudutavate otsuste tegemises.

3.5 Liikmesriigid esitavad komisjonile aruande nende nõuete rakendamise kohta, misjärel komisjon esitab nõukogule ja Euroopa Parlamendile aruande saavutatud edasiliikumise kohta.

Liikmesriigid kutsuvad ka rahvusvahelised eksperdid hindama oma riiklikku programmi, mille tulemustest teavitatakse ka liikmesriike ja komisjoni.

4. Üldised märkused

4.1 Komitee käsitleb oma arvamuses peamiselt radioaktiivseid jäätmeid ja nende jätkuvat tootmist, mis kujutab endast tegelikku ja kiiret lahendust nõudvat probleemi. Suurem osa neist jäätmetest (üle 90 %) pärineb tuumaenergia tootmisega seotud tegevustest. Valiku tuumaenergia energiaallikana kasutamise või laialdasema kasutamise poolt langetab iga liikmesriik ise, ent selle tulemusel võib jäätmete käitlemine avaldada pikaajalist piiriülest (ja põlvkondadeüleist) mõju.

4.2 Üldsuse seisukohad tuumaenergia suhtes riikides, kus on tuumaelektrijaamad, muutusid oluliselt (tuumaaenergia tootmist pooldavaks), kui neid veenda, et radioaktiivsete jäätmete käitlemiseks on turvaline ja püsiv lahendus („Attitudes towards radioactive waste”, Eurobaromeetri uuring, juuni 2008). Suurema usalduse tekkimist takistavad peamiselt kõrge radioaktiivsusega jäätmete põhjustatud pikaajaline oht, kahtlused, kas geoloogiline lõppladustamine sügaval asuvates geoloogilistes kihtides on ohutu ja kas selliste jäätmehooldatega seotud riskid jäävad tulevasteks põlvdeks inimeste mällu, ning ebakindlus muude lõppladustamismeetodite teostatavuse osas.

4.3 Arvestades, et mõned liikmesriigid ei ole radioaktiivsete jäätmete pikaajalise käitlemise ettepanekutega kuigi kaugelt jõudnud, peaks kavandatud direktiiv, mille väljatöötamine võttis samuti mitu aastat aega, andma impulsi terviklike riiklike jäätme käitluse programmide koostamiseks. Nüüdseks on olemas head meetodid, mida saab kasutada võrdluseks. Kavandatud direktiivi eesmärk on Rahvusvahelise Aatomienergiaagentuuri (IAEA) egiidi all sõlmitud normide muutmine ELi õigusakti abil juriidiliselt siduvaks ja jõustatavaks. Komitee väljendab sellise lähenemisviisi üle heameelt.

4.4 ELil on juba suur arv õigusakte jäätmete, sh ohtlike jäätmete teemal ⁽²⁾. Ehkki direktiivis öeldakse selgelt, et see põhineb muul õiguslikul alusel kui need õigusaktid, nimelt Euratomi asutamislepingu 3. peatükil, tuleks kavandatava direktiivi põhjendustes avaldada toetust olemasolevates ohtlike jäätmeid käsitlevates õigusaktides sisalduvatele põhimõtetele.

4.5 Lähenemisviis „saastaja maksab” hõlmab ka nõuet tagada, et jäätme käitluse teemalisi ettepanekuid rahastatakse piisavalt ja kindlalt, võttes vajalikul määral arvesse radioaktiivsete jäätmete tekitajate vastutust. Seega võib tekkida küsitavusi seoses riikliku ristsubsideerimisega ja sellest tulenevate konkurentsiprobleemidega energiaturul. Komitee soovib seepärast direktiivis selgesõnaliselt kinnitada, et jäätme käitluse rahastamine peab toimuma kooskõlas põhimõttega „saastaja maksab” (antud juhul puudutab see ettevõtet, kes tuumareaktorite käitamisel tekitab radioaktiivseid jäätmeid), välja arvatud vääramatu jõu esinemisel, kui vajalikuks võib osutada riigi sekkumine.

⁽¹⁾ ELT C 133, 6.6.2003, lk 70.

⁽²⁾ EÜT L 377, 31.12.1991, lk 20.

4.6 Komitee märgib, et direktiivi reguleerimisala hõlmab vaid tsiviilkasutuses tekkinud radioaktiivseid jäätmeid. Mõnes riigis on sõjaväe radioaktiivsete jäätmete käitlemiseks eraldatud märkimisväärseid rahalisi vahendeid. Ühiste sõjaliste ja tsiviilprogrammide puhul tuleb kindlasti arvestada ka täiendava jõuga turvalisusele, ent kuna mujal kui tsiviilkasutuses tekkinud radioaktiivsed jäätmed võivad nõuda tohutuid tehnoloogilisi ja rahalisi vahendeid ning mõnes liikmesriigis ka lõppladustamisvõimsust, tuleks kaaluda selgemat seost kõnealuse direktiiviga.

5. Konkreetsete märkused

5.1 Radioaktiivsed jäätmed on ELi jäätmedirektiividest⁽³⁾ selgelt välja jäetud. Need direktiivid sisaldavad siiski palju väärtuslikke põhimõtteid, millega tuleks arvestada. Seepärast soovib komitee käesoleva direktiivi põhjendustes selgelt viidata ohtlike jäätmete direktiivile (91/689/EMÜ) kui täiendavale dokumendile.

5.2 Komitee soovib artikli 2 lõikes 3 direktiivi kohaldamisalast välja jäetud lubatud heited siiski direktiiviga hõlmata. Selliseid heiteid ei reguleerita ELis praegu ühtviisi ning erinevate tõlgenduste tõttu tekitavad sellised heited jätkuvalt liikmesriikide vahelisi vaidlusi (nt Ühendkuningriigi ja Iirimaa vaidlus Iiri merre suunatud heidete üle).

5.3 Komitee on alati toetanud jäätmetekke vältimist vastavalt ELi soovitudele ja jäätmedirektiivi (2006/12/EÜ) prioriteetidele. Nagu mitme tööstuse puhul, tekitab ka tuumaenergia tootmine märkimisväärseid ohtlikke jäätmeid. Liikmesriigid ei ole hetkel ühisel seisukohal, kas tuumaenergiale on majanduslikult, sotsiaalselt ja keskkonnaalaselt jätkusuutlikke alternatiive, ja seega, kas radioaktiivsete jäätmete tootmine peab tingimata jätkuma. Et lahendada seda dilemmat ning arvestades, et enamik komitee liikmeid jagab seisukohta, et tuumaenergial on täita oluline roll Euroopa üleminekul vähese CO₂-heidetega majandusele, soovib komitee väljendada direktiivis eelistust, et suurem osa radioaktiivsetest jäätmetest kõrvaldataks tekkekohas, seni kuni töötatakse välja paremad ja säästvamad alternatiivid.

5.4 Artikli 3 lõike 3 määratluse kohaselt on lõppladustamine kasutatud tuumkütuse või radioaktiivsete jäätmete paigutamine lubatud rajatisse, ilma kavatsuseta seda sealt välja võtta. Komitee

tunnistab, et jäätmete lõppladustamise otsuse pöörduvuse ja jäätmete väljavõtmise küsimuses ollakse eriarvamustel. Komitee on veendunud, et lõppladustamise kontseptsiooni väljatöötamisel ei tohi neid kaht aspekti tähelepanuta jätta, nagu ka asjaomast riskianalüüsi.

5.5 Artikli 4 lõikes 3 nähakse ette radioaktiivsete jäätmete lõppladustamine samas liikmesriigis, milles need on tekkinud, kui liikmesriigid ei ole sõlminud lepingut ühes liikmesriigis asuva lõppladustamiskoha ühise kasutamise kohta. Komitee soovib kõnealust võimalust aktiivselt kasutada, et eriti sobilike ladustamiskohti optimaalselt kasutada. Komitee väljendab heameelt selge seisukoha üle, et liikmesriikides tekkinud radioaktiivseid jäätmeid tuleks käidelda üksnes ELis, ning võimaluse üle kavandada ühised rajatised. Märgitakse, et see ei välista kasutatud tuumkütuse ümbertöötamisel tekkivate ümbertöötatud jäätmete tagasiviimist päritoluriikidesse väljaspool ELi. Kahtluste vältimiseks soovib komitee seda seisukohta selgelt väljendada kas seletuskirjas või põhjendustes.

5.6 Komitee tunneb huvi, kas programmide hindamine liikmesriikide endi poolt kord kümne aasta jooksul, millele lisandub rahvusvaheliste ekspertide hinnang (artikkel 16), võimaldab teadmisi ja parimaid tavasid täiel määral koondada. Samuti on küsitav, kas suudetakse järjepidevalt tagada piisav objektiivsus, rangus ja sõltumatud analüüsid. Aruandlus ja sellega seotud töö tekitab liikmesriikidele märkimisväärseid kulutusi ning komitee leiab, et edaspidi tuleks luua revisjonikomisjon, mille pädevusse kuuluks radioaktiivsete jäätmete käitlemise järelevalve ELis. Ühest küljest edendaks see aruandlusstandardeid ja häid tavasid, teisest küljest toimiks aga tõhusa kulude jagamise mehhanismina ja aitaks tugevdada tuumaohutuse direktiivi⁽⁴⁾.

5.7 Komitee väljendab heameelt komisjoni kavatsuse üle jätkata rahalist toetust radioaktiivsete jäätmete geoloogilise lõppladustamise teemalistele uuringutele ja uuringute koordineerimist kogu ELis. Komitee toonitab, et kõnealuseid kavasid tuleb asjakohaselt ja laiaulatuslikult edendada, ning kutsub liikmesriike üles käsitlema seda probleemi oma riiklikes uurimisprogrammides ja teadusalasest koostööst Euroopa Komisjoni teadus- ja arendustegevuse raamprogrammide vahendusel.

Brüssel, 4. mai 2011

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee
president
Staffan NILSSON

⁽³⁾ Läbi vaadatud direktiivis 2008/98/E.

⁽⁴⁾ Nõukogu direktiiv 2009/71/Euratom, juuni 2009.

LISA

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamuse

Järgmine sektsiooni arvamuses sisalduv tekst asendati täiskogu vastuvõetud muudatusettepanekuga, ent kogus üle veerandi häältest.

Punkt 5.5

„Artikli 4 lõikes 3 nähakse ette radioaktiivsete jäätmete lõppladustamine samas liikmesriigis, milles need on tekkinud, kui liikmesriigid ei ole sõlminud lepingut ühes liikmesriigis asuva lõppladustamiskoha kasutamise kohta. Komitee väljendab heameelt selge seisukoha üle, et liikmesriikides tekkinud radioaktiivseid jäätmeid tuleks käidelda üksnes ELis, ning võimaluse üle kavandada ühised rajatised. Märgitakse, et see ei välista kasutatud tuumkütuse ümbertöötamisel tekkivate ümbertöötatud jäätmete tagasi viimist päritoluriikidesse väljaspool ELi. Kahtluste vältimiseks soovib komitee seda seisukohta selgelt väljendada kas seletuskirjas või põhjendustes.”

Hääletuse tulemus:

67 poolt, 57 vastu ja 26 erapooletut.
